



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

**R.P. Petri Leurenii Societatis Jesu, SS. Theologiæ  
Doctoris, & SS. Canonum Professoris Vicarius Episcopalis,  
Sive Tractatus Quaternarius Per Quæstiones & Responsa  
Canonica Deductus**

**Leuren, Peter**

**Coloniae Agrippinae, 1708**

Capvt Tertivm. De Officio & Qualitatibus Archidiaconi.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74203)

## CAPUT TERTIUM.

## De Officio &amp; Qualitatibus Archidiaconi.

*Quaest. 659. Quid possit Archidiaconus, aut quid muneris sit illius circa examen promovendorum ad beneficia, vel etiam ad Ordines?*

1. **R**espond. primò: Archidiaconus habens jus conferendi curata, non potest instituere examen per concursum, aut etiam proponere edicta. Paris. *de resignat. l. 8. q. 9. num. 99.* sic resolutum testans à S. Congreg. Sed neque debere illum huic examini intervenire cum Examinatoribus, sive non debere illum simul examinare nisi sit unus ex Examinatoribus. Fagn. *in c. ad haec. num. 25. Pignat. tom. 4. consult. 181. num. 17.* testantes sic expressè ad interrogacionem desuper factam respondisse S. Congr. Concilii. Fallitur proinde Zerola, dum p. 2. v. *Archidiaconus* dicit, per hoc, quòd Concilium Tridentinum statuerit, eligendos Examinatores in synodo diocesana, non excludi Archidiaconum, cui de jure communi & antiquo id competit; sed Examinatores illi electi intelligantur simul cum Archidiacono, cui de jure id competit cumulatim. Fallitur, inquam, si id intelligat de examine in concursu ad parochiales, ut amplius patebit ex mox dicendis.

2. Respond. secundò: Clericos promovendos ad beneficia alia examinare de jure spectat ad Archidiaconum; sic enim expressè statuitur in *c. ad haec. de off. Archid.* ut nimirum qui beneficiis ecclesiasticis praeficiendi fuerint, à suo prius examinarentur Archidiacono, & per ipsum postmodum Episcopo praesententur. Neque hanc de jure antiquo competentem Archidiacono facultatem Concilium Trident. sustulit illi, ut expressè respondit S. Congreg. nisi quòd ad parochiales, quae conferendae sunt praevio examine per concursum. Fagn. & Pignat. *ll. cit.* His tamen non obstantibus, poterit quoque hoc examen seu potestas examinandi promovendos ad beneficia non parochialia competere aliis ex consuetudine, v. g. Episcopo aut ejus Vicario generali, intellige, privative ad Archidiaconum.

3. Respond. tertio: Clericos promovendos ad Ordines examinare, eosque ordinandos offerre Episcopo jure communi spectat ad Archidiaconum. *c. ad haec. c. ut nostrum. de off. Archid.* Fagn. *loc. cit.* Barbof. *jur. eccles. l. 1 c. 24. num. 22.* citans quamplurimos. Laym. *ad c. ut nostrum.* Zerol. *in pr. p. 2. v. Archid.* Pignat. *loc. cit. à num. 1.* ubi ex Quarant. *in sum. Bull. v. Ordo.* quod officium Diaconi est, ordinandos primum examinare, & inquirere an habeant sufficientem titulum, & postmodum illos praesentare Episcopo ordinanti; ceterisque ab AA. hoc munus examinandi promovendos ferè praecipuum inter officia Archidiaconi testatur Pignat. *loc. cit. num. 13. in fine.* Porro, dum examen illud in istum finem demandatur Archidiacono, ut quemadmodum debet (ut constat ex pontificali Romano p. 1. *tit. de ordinat.* ubi interroganti Episcopo à Diacono praesentante ordinandos; scis illos esse dignos? is respondet: quantum humana fragilitas nosce sinit, scio & testificor esse dignos) possit testari Episcopo ordinanti de qualitate ordinandorum, patet super quibus illud institutum, nempe non tam super scientia (eruditionis enim ac literarum dijudicatio ab aliis quoque, puta Examinatoribus & Episcopo ipso facile fieri potest) quam super titulo, aetate, & vel maxime super conversatione, moribus, integritate vitae, qua discussio à nullo melius fieri potest, quam ab Archidiacono, qui oculi sunt Episcoporum, oberrantes & circumlustrantes ea, tam quae in Clero, quam quae per parochias geruntur, ut Episcopis saepe ob multitudinem negotiorum ad similia attendere non valentibus referant; consistitque in hac inquisitione ferè examen illud, quod Archidiacono demandatur per *c. ad haec. c. ut nostrum. de off. Archid.* Proinde jam, cum, ut notat S. Chrysostom. *l. 2. de sacerdot. c. 4.* ea fides, quae à vulgi opinione facta est, non debeat esse praecipuum ac unicum signum, quo ordinandi approbari debeant, debent Archidiaconi per seipos in mores & vitam eorum sedulo inquirere ac cognoscere, examinando quoque vulgi famam, ut non solum quid de iis populari rumore perferatur, sed etiam quae rumorum causa & conditio, praecognoscat, faciendoque se informari virorum fide dignorum testimoniis aliisque viis, (quas videre est apud Pignat. *loc. cit. num. 7. & 8.*) ne, si pro indigentis aut ignotis testentur, peccent mortaliter, ut idem Pignat. *num. 2. cit. c. unico. de scrutin. in ordin. faciend.* quin & ne, si inidoneum praesentent, teneantur ipsi providere tali ordinato de sustentatione, donec facti idonei beneficium consequantur, ut Laym. *ad c. accepimus. de atat. & qualit. praeficiendorum. num. 4.* citans Innoc. *in idem. c. num. 1.* & gl. v. *examinari.* aut ne Archidiacono non valente talem à se perperam praesentatum alere, haec obligatio cadat in Episcopum ordinantem, utpote qui Archidiacono attendere debeat, & curam gerere, ut non nisi digni promoveantur. Laym. *loc. cit.*

4. Respond. quarto: Nihil tamen obstat, quò minus Episcopus alios praeter Archidiaconum ad examen illud, quod ferè de scientia ordinandorum instituitur, examinatores, quotquot, ad-

scilicet

scillere possit, ita ut votum Archidiaconi tunc sit singulare; siquidem id pendet ab Episcopi arbitrio, quod in hac parte ei limitatum non est à Concilio. Pignat. *loc. cit. num. 4.* Quin etiam nil verere videtur, quod minus, etsi Archidiaconus habeat à jure, ut possit ordinandos examinare (quod tamen maximè intelligitur de examine illo seu indagine, quam facere tenetur Archidiaconus in vitam & mores, ut videre est apud Pignat. *loc. cit. num. 9.*) Episcopus præterito Archidiacono id facere possit per seipsum, vel etiam per alium à se designatum (præsertim accedente consuetudine) Pignat. *loc. cit. num. 5.* ex Abb. *in c. ad hæc.* etsi ipse videatur in oppositam Innocentii in *idem c.* doctrinam inclinare.

3. Respond. quinto: oblationem illam seu præsentationem ordinandorum ab Archidiacono faciendam Episcopo duplicem ex Host. *in cit. c. unic. de scrutin.* assignat Pignat. *loc. cit. num. 10. juncto num. 13.* unam, quæ sequitur examen illud seu inquisitionem Archidiaconi, & antecedit examen alterum episcopale; & hæc est illa præsentatio, quam jura in citatis textibus *c. ad hæc.* & *c. nostrum.* competere volunt Archidiacono, ut nimirum ab ipso Archidiacono ordinandi debeant præsentari examini Episcopali. Alteram, quæ fit palam in ipsa ordinatione, juxta quod in pontificali Romano præscribitur Archidiacono, ut tam Subdiaconos ad Diaconatum, quam Diaconos ad presbyterium promovendos præsentet Episcopo ordinanti hac formula: *postulat sancta mater Ecclesia &c.* in quo officio, seu in qua præsentatione faciendâ sæpe contingit supplere alium, qui Archidiaconus non est; & quis sit justus illius modò in Ecclesia, & quis fuerit olim, vide apud Pignat. *loc. cit. num. 11. & 12.*

*Quæst. 660. An, & qualiter Archidiaconus, ubi non examinavit, seu non inquisivit in idoneitatem & sufficientiam ordinandorum, nec examini interfuit, sive de sibi ignotis adhuc testari possit Episcopo, illos dignos esse, qui promoveantur ad Ordines?*

1. Respond. primò: dum Archidiaconus episcopali examini non interfuit, vel etiam alterius, non solum Archidiaconatus, sed & diæcesis, cum literis tamen dimissoriis & testimoniis offeruntur, quorum nec mores, nec vitam, nec doctrinam compertam habet, adhuc is aliusve præsentator turâ conscientia testari potest de eorum moribus ac doctrina, nixus nimirum aliorum fide dignorum de iis testimonio, & rectè respondere, se æstimare illos idoneos & dignos, qui ordinentur, dum aliunde illi nullus eorum defectus aut impedimentum constat. Laym. *in c. ex parte. de scrutinio in ordin. faciend.* num. 2. qui etiam num. 1. præmiserat per modum notandi, testes deponentes de alicujus innocentia, probitate, idoneitate ad officium, beneficium, Ordinem, testari potius de credulitate sua, quàm de veritate, id est, verisimiliter credere seu existimare se hominem probum & dignum esse, quamvis absolute loquendo propter humanam fragilitatem decipi aut errare possint; citatque pro hoc seipsum *Theol. mor. l. 4. tract. 2.*

*c. 4. num. 4.* Item Pignat. *cit. consult. 181. num. 14. & 16.* ubi; quod deposita omni anxietate & scrupulo eorum etiam, quos ignorat, probitatis publicus testis assistere queat, excutiens peccandi timorem generali illa Ecclesiæ consuetudine, ac pia illa præsumptione & probabili Episcoporum suos ad ordinationem dimittentium & Examinatorum, suo, ut creditur, misere factorum diligentia ac studio, fidèq; securus. Et quia, qui judicio Episcopi admissus, publico testimonio bonus esse & idoneus præsumi debet; cum, & pro judicio Principis semper præsumendum sit, idoneusque ille credendus, qui publica Judicis autoritate sulcitur. Quin &, quos istiusmodi publico testimonio ornatos novimus, non solum dignos æstimare debemus; sed & profiteri possumus, nos scire sufficientiam illorum, & testari eam nobis perspectam. Unde, cum Archidiacono constare debeat, ordinandos omnes publico prius examine (intellige ab Episcopo dimittente vel ordinante, aut designatis ab eo Examinatoribus) probatos esse, quàm in ordinandorum Catalogum referrentur, tunc dein (nempe in præsentatione illa, quæ fit palam in ipsa Ordinum collatione) dicere potest, scire se & testari eos dignos, saltem quantum humana patitur fragilitas. Et hæc juxta doctrinam Innoc. *in cit. c. unic. de scrutin. in ordin. fac.*

2. Respond. secundò: si verò presentandus ad Ordines ignotus est Archidiacono, nullòquæ istiusmodi judicio publico aut testimonialibus instructus, nullatenus de eo, quod dignus & sufficiens ad Ordines esset, testari valeret. Ad istiusmodi enim testificationem requiritur, ut testis habeat probabilia saltem & bene examinata indicia, quæ prudentem existimationem gignant de personæ innocentia, probitate & idoneitate, ac proinde in eo casu Archidiaconus prudenter dubiis manere deberet, bonisque an malus, dignus an indignus esset, de cujus promotione agitur. Laym. *loc. cit.* citans seipsum *Theol. mor. l. 3. tit. 3. p. 2. c. 2. assert. 4.* Et sanè in præsentati non licet unice præsumptioni illi, quæ quis præsumendus est bonus ac probus, quamdiu non constat aut probatur contrarium. Præterquam enim, quod id in qualitatibus physicis extrinsecis & ascititiis, quales sunt titulus, ætas, scientia, legitimitas &c. ut patet, locum non habeat, dum ea non præsumuntur inesse alicui, sed positivè egeant probatione. Laym. *in c. postquam. de elect.* num. 5. Passerin. *de elect. c. 33. n. 86.* Pirh. *ad tit. de elect. num. 318.* Qualitates etiam illæ intrinsecæ (quæ unde sic dicantur, dixi in *For. benef. p. 2. q. 482. num. 4.*) puta quod quis sit castus, sobrius, pacificus &c. Quod præsumendæ sint inesse alicui, habendusque sit pro viro bono & integro, quamdiu non est, quod præsumptionem contrariam inducat, id inquam intelligendum quod ad privatum cujusque judicium, dum nimirum nihil illi est negotii cum tali; adeoque nec tunc in vitam illius inquirere oportet, nec in sinistram partem interpretari, quod dubium est. D. Thom. 2. 2. q. 60. a. 4. *in corp.* Secus tamen est in judiciis publicis aut testimoniis dandis (maximè dum agitur de promovendo alicquem ad officia & munia ecclesiastica, Ordines &c.) ita ut tunc bonitas illa intrinseca non præsumatur, nec suffi-

sufficiat illa negativa notitia ex eo surgens, quod nemo presumatur malus. Ac ita in eo casu dubio in utramque partem, ita ut non adsint iudicia majora pro hominis probitate seu bona qualitate in oppositum, testimonium legitimum dari non potest pro illius probitate & habilitate, cum tale testimonium periculo errandi & falso iudicandi expositum, & in praesente casu error sit practicus Ecclesiae valde nocivus; cuius contrarium est, dum in iudicio privato habendo aliquem pro bono, quamdiu de contrario non constat, error sit speculativus. Laym. Pirh. ll. cit. Verum esto jam posset Archidiaconus vel quilibet alius generali illa suffultus praesumptione absque mendacio aliquem dignum officio sacerdotali vel diaconali respondere, quem non temere accedere ad hoc officium praesumeret, quamvis de ejus dignitate vel indignitate nihil resciret: At vix videtur a mendacio excusari, si responderet, se scire & testificari eam dignum; cum his verbis amplius aliquid asserat, quam si simpliciter responderet, eum dignum esse; nam non tantum dignitatem illius, quam praesumit, affirmat; sed asserit quoque sibi inesse scientiam de illius dignitate, quam scientiam non habet, & legitimum se testem jactat ejus idoneitatis, quam ignorat. Pignat. loc. cit. n. 15. Ad haec quorsum Archidiaconus ab Episcopo de ordinandorum dignitate consultatur? quorsum ejus testimonium inquiritur, si ejus tota iustificatio in generali illa praesumptione fundetur.

*Quaestio 661. Quid faciendum Archidiacono, dum novit defectum ordinandi (idem est de Parocho sciente impedimentum occultum contracturi matrimonium) quominus Ordines suscipere valeat?*

**R**espond. Si per secretam admonitionem se aliquid profecturum arbitratur, tenetur illam praemittere ad dimovendum illum a susceptione Ordinis; si vero se nihil profecturum arbitratur, tenetur ad Superiorem deferre, ut is impediatur. Laym. ad cit. c. unic. de scrutin. num. 3. Si tamen nec delatione ad Superiorem se quicquam profecturum praveat, eo quod noverit fidem sibi non habendam, monet Laym. loc. cit. num. 4. debere illum dare operam, si sine suspicionem aut infamationem possit, ut officium illud presentandi ea vice declinet; si autem illud declinare nequeat, dicat verba illa, quae juxta praescriptum pontificalis Romani dici solent. Neque enim tunc mentietur aut contra conscientiam loquetur; cum ea verba proferat ut persona publica, seu in persona Ecclesiae, quo sensu verum dicit, si defectus occultus mansit, & in praecedente examine aut inquisitione non fuit proditus. Ita docere ait Innoc. Jo-And.

Butt. in cit. c. unic. de  
scrutin.



*Quaestio 662. Quodnam de cetero sit officium Archidiaconi?*

**R**espondeo primo in genere: Archidiaconi uti potestas ita & officium neque olim, neque modò est idem in omnibus ecclesiis. Unde si cognoscere velimus Archidiaconi officium, potius inspicienda cujusque ecclesiae consuetudo, aut statutum tanquam jura scripta. Laym. ad c. 1. de off. Archid. num. 2. ex Innoc. ibid. & Sylv. v. Archidiacon. num. 1. Sic in quibusdam ecclesiis Archidiaconus nullus est. Laym. loc. cit. Pignat. tom. 4. consult. 181. num. 11. ubi; omnium ecclesiarum non sunt Archidiaconi, ut innuit Gl. in c. ad hac, de off. Archid. v. examinentur; & sic testatur Pignat. nullum in Ecclesia Romana esse Archidiaconum, etsi fuerit olim. Atque ita officium Archidiaconi, quod describitur in rit. de off. Archid. praestat alius, v. g. Archipresbyter, Decanus, Vicarius generalis Episcopi. Laym. loc. cit. uti in Ecclesia Romana officium de cetero proprium Archidiaconi ordinandos praesentandi a primo Diaconorum exerceri consuevisse, testatur Pignat. loc. cit. In quibusdam vero ecclesiis est quidem Archidiaconus, sed administrationem nullam habet aut jurisdictionem, sed solum praesentiam inter Canonicos. Laym. loc. cit. Lotter. l. 3. q. 7. num. 36. ubi: contingere potest, ut ex singulari jure aliquo Archidiaconus non sit oculus Episcopi, id est, nullum officium aut jurisdictionem obtineat, sed ventosa sit Dignitas; Quin & ut habet num. 40. ut officium hujusmodi cum omni ejus praerogativa jurisdictionis transfusum sit in aliam personam Capituli. Sic etiam in aliquibus ecclesiis non est nisi unus, in aliis sunt plures 6. ad 7. Archidiaconi. Azor. Inst. mor. p. 2. l. 3. c. 14. q. 7. Qui id ea factum occasione arbitratur, quòd olim Episcopi ex Diaconis duos, tres aut plures antiquiores constituebant pro suarum ecclesiarum seu diacesium vastitate, ut vel sic iis melius provideretur earum in plures partes divisarum gubernatione plurium curae commissa.

**2.** Respond. secundò: in primitiva Ecclesia officium Archidiaconi erat tum Diaconis & hypodiaconis omnibus imperare, eòque ad altaris ministerium instruere; tum vero bona ecclesiastica administrare & dispensare, uti posterius colligitur ex Act. 6. Laym. loc. cit. num. 1. Erat quoque olim Archidiaconi munus Episcopo proximè assistere in sacrificio eumque ubique comitari. Laym. ibid. De cetero illius, in quantum est Episcopi Vicarius ejusdemque oculus dicitur, munia & partes exprimuntur c. 1. de off. Archid. ubi: Archidiaconus post Episcopum sciat se Vicarium ejus in omnibus, & omnem curam in Clero tam in urbe positurum, quam eorum, qui per parochias habitare noscuntur ad se pertinere, sive de eorum conversatione & restauratione ecclesiarum, sive doctrina ecclesiastica & ceterarum rerum studio & delinquentium rationem coram Deo redditurus est, & ut de tertio in tertium annum, si Episcopus non potest, parochiam universam circumeat, & cuncta, quae emendatione egent, vice sui Episcopi corrigat & emendet &c. c. officium, de off. Archid. dicitur proprium ejus munus esse cum Episcopo sacris operari, Diaconos aliosque ministros inferiores ad altaris ministerium

sterium instruere, Evangelium cantare, si voluerit, aut si noluerit, mandare, quis aliorum id facere debeat, & similia alia huc spectantia dirigere. Vide Azor. *loc. cit.* q. 2. *Cap. ea quæ de off. Archid.* demandatur ei custodia rerum ecclesiasticarum, episcopusque muneris esse dicitur, vasa divinis ecclesiæ usibus dicata sedulo custodire. Azor. *loc. cit.* *Cap. ut nostrum. c. ad hæc. de off. Archid.* ad officium Archidiaconi spectare dicitur, ordinandos examinare, & præsentare Episcopo. Prælatos in sede locare, sive in corporalem possessionem mittere. Item eodem *cap.* ei committitur audire singulorum presbyterorum causas & jurgia. *Cap. prælectis. dist. 24.* dicitur ad illum spectare, pecuniam Ecclesiæ pietatis causâ datam accipere, & Episcopo reddere; Diaconorum delicta ad Episcopum deferre; monere presbyteros de temporibus instantium festorum & jejuniorum. Azor. *loc. cit.* Vide etiam Fagn. *in c. ad hæc. num. 6.* ubi quod hæc & similia spectantia ad officium Archidiaconi diligenter recensentur à Jo. And. *in c. officium. Sylv. v. Archid. Abb. & But. in c. ad hæc. sub initium enumerat & ipse eorum plura. n. 24.* Addit etiam Fagn. *loc. cit. num. 6.* officium proinde Archidiaconi ad duo ferè capita reduci; nempe ad ea, quæ ei competant tanquam Principi Diaconorum Cathedralis, & ea, quæ sunt jurisdictionis; illa enim ei competere eâ ratione, quâ Caput Diaconorum constituitur: hæc verò ei tributa esse à jure, ut Episcopus facilius vacare possit his, quæ sunt Ordinis & autoritatis episcopalis, à quibus Archidiaconus excluditur. Jam verò de his ferè omnibus exactius vel jam actum in præcedentibus, ubi de potestate Archidiaconi; aut agerit in sequentibus. Porro in quibus officium Archidiaconi ab officio Vicarii generalis Episcopi, uti & ab officio Archipresbyteri differat, satis indicatum sub initium hujus Tract.

*Questio 663. An Archidiaconus officium suum exercere possit, v. g. examinare ordinandos, visitare & pleraque agere, quæ habentur in c. 1. & c. ad hæc. de off. Archid. contra prohibitionem Episcopi, seu prohibitus ab Episcopo ea exercere.*

1. **R**espond. Non convenire in hoc AA. Negativam, nempe posse Episcopum Archidiacono, uti & Archipresbytero prohibere, ne muneribus sibi per Canones attributis fungantur, & stante hac prohibitione, eorum nihil eum posse, tenent, de Archidiacono quidem post But. Abb. *in c. officium de off. Archid. num. 5.* de Archipresbytero Hostiens. *in sum. tit. de off. Archiep. §. quæ pertinent.* apud Fagn. *in c. ad hæc. num. 3.* & *in c. litera. de matrim. contra. contra interd. Eccles. num. 22.* eâ vixi ratione, quòd in his sint Vicarii Episcopi.

2. Contrarium, nempe Archidiaconum & similes ideo dici Vicarios Episcopi; quia exercent ea, quæ etiam ad Episcopum pertinent; non esse tamen tantum Vicarios, sed certâ dignitate potiri; adeò ut propterea removeri non possint ad libitum Episcopi, nec ipso pro suo velle illorum officia exercere, tenent Innoc. *in c. 1. de off. Archid. num. 1.* Jo. And. *ibid. num. 4.* Anchar. *n. 3.* Archid. *in c. prælectis. d. 25.* Quin & But. & Abb.

*in cit. c. 1.* apud Fagn. *cit. num. 31.* Quam sententiam Innocenti teneri communiter à Canonistis, & vide: i sibi veriore, asserit Fagn. *loc. cit. num. 32.* ubi de suo quoque eam confirmat: nempe quòd Archidiaconus sit Vicarius non ab Episcopo assumptus, sed datus à jure, & sic non amovibilis habeat Vicariam perpetuam suæ dignitati annexam ex privilegio Canonis, quod in totum vel in partem à quoquam Pontificum (intelligit eo nomine Episcopos) convelli vel mutari non potest, ut est textus *in c. institutionis. 25. q. 2.* cui, ut Archid. *in c. licet Canon. de elect. in 6. num. 3.* non potest responderi.

*Questio 664. Quid muneris sit Archidiacono circa institutionem corporalem seu missionem in possessionem?*

1. **R**esp. primò: Ad Archidiaconum spectat, Prælatos (intelligit electos & confirmatos) in sede locare. Pignat. *tom. 4. cons. 183. num. 14.* sic de jure communi spectat ad Archidiaconum collocare Abbates & Abbatissas in sua sede. Fagn. *in c. ad hæc. de off. Archid. num. 22.* Barbof. *lur. eccles. l. 1. c. 24. num. 25.* juxta *c. ut nostrum. de offic. Archid.*

2. **R**esp. secundò: De jure communi spectat ad Archidiaconum, Clericos provisos seu institutos ab Episcopo (idem est de institutis aut provisis ab aliis inferioribus) mittere in corporalem possessionem beneficiorum. Fagn. *loc. cit. Zerol. in pr. Episc. v. Archidiaconus. Paris. de resign. l. 10. q. 6. num. 32.* & expressius *l. 8. q. 9. num. 57.* Barbof. *loc. cit. num. 32.* citans Per. Gregor. *synagm. juris. l. 15. c. 20. n. 6.* Covar. *l. 3. var. c. 16. n. 7. &c.* juxta *cit. c. ut nostrum. ubi in quadam.* dicitur, institutionem corporalem tam super beneficiis, quàm dignitatibus debere ad Archidiaconum pertinere. Nec obstat, quòd in *c. licet Episcopus. de præb. in 6.* dicitur, ad Episcopum spectare missionem in beneficiorum possessionem; quia id intelligi potest, non quidem de ipsa missione in corporalem possessionem, sed de sententia seu decreto, quo Episcopus pronunciat seu decernit, institutum mittendum in possessionem. Barbof. *loc. cit.* vel potest intelligi, ut procedat de consuetudine, quâ id spectat hodie ad Episcopum. Barbof. *ibidem.* Quòd si autem vi citati *c. licet Episcopus.* id de jure spectaret ad Episcopos, ut volunt aliqui apud Paris. *loc. cit. num. 33.* dicendum foret, per dictum *c. licet Episcopus,* utpote posterius derogatum *cap. ut nostrum.* tanquam priori.

3. **R**esp. tertio: Tametsi autem de jure spectaret aut spectasset aliquando ad Archidiaconum, potest nihilominus id ipsum ex consuetudine particulari hic & nunc spectare ad Episcopos, Vicarios, aliòsque Ordinarios, prout illud hodie de consuetudine spectare ad Episcopos, Vicarios aliòsque Ordinarios affirmat Paris. *cit. n. 33.* citans Covar. & *l. 8. q. 9. n. 58.* ubi: quamvis id (nempe emittere in possessionem) de jure spectet ad Archidiaconum. *c. ad hæc. de off. Archid.* tamen generalis consuetudo hoc extendit etiam ad alios; pro quo citat Rebuff. *in pr. tit. de miss. in possess. Selv. de benef. p. 3. q. 15.* Quemadmodum è contra, si illud spectaret de jure ad Episcopos, nihil vetaret, quò minus hic & nunc sive in quibusdam locis

facis id spectet privatè ad Archidiaconum, uti simile quid habes in facultate conferendi.

*Questio 665. Quodnam sit officium Archidiaconi quò ad Chorum?*

**R**esp. primò in genere: in choro habere Archidiaconum primam Dignitatem post pontificalem; aliisque ibidem superiorem & majorem haberi; pronunciat Barbof. *lur. eccl'es. l. i. c. 24. num. 20.* spectare ad eum ratione proprii muneris in absentia Episcopi ejusque Vicarii regimèn chori, sit Pignat. *tom. 4. conf. 183. n. 1.* Dátque ipsè ordinem gereñdorum in choro. Pignat. *loc. cit. num. 2.* citans Barbof. *de Can. & Dignit. c. 5. num. 20.* Grammat. *decis. 24. num. 7.* & Rotam apud Pur. *decis. 8. num. 3. l. 3.*

2. Resp. secundò in specie: ad illum permanentem in choro spectat in principio Matutini, Horarum Canonicarum & Vesperarum intinmare *Pater noster.* Item hoc recitato; dare manu signum, ut incipiatur: *Domine labia.* vel *Deus in adiutorium.* Item ad primam dicere: *Dies & alius nostrorum &c. Adjuutorium nostrum &c. Deus nos benedicat &c. ad Completorium: Noctem quietam &c. Benedicat & custodiat &c. & in fine Horarum & Matutini: Dominus det nobis &c. & atequam signum per ipsum decur, nemo expleto officio è choro egredi debet. Barbof. *cit. c. 24. num. 20.* restans sic statuiffe S. Congr. Card. præpos. negot. Episc. & Regular. *in Theatina sub die 18. April. 1617.* Pignat. *cit. conf. 183. num. 3. & num. 2.* ubi, quòd Archidiaconus Cathedralis, ut prima dignitas post pontificalem, dum est in choro, recognosci debeat tanquam superior & major, & ad ipsum spectent nuntus & versiculi superiores, & officio finito dare signum egressus à choro, & licentiam exeundi atequam sit finitum &c. Declaratum sit in dicta *Theatina.* sic *c. officium. de off. Archid.* dicitur, ipsum omne officium ecclesiasticum providendo Lectiones & Responsorialia in matrice ecclesia dare debere & auscultare, in tantum, ut nullus Evangelium aut Epistolam, responsorialia vel quamlibet in ecclesia Lectionem legat & canter, donec ab illo auscultetur. Verumtamen, cum sæpius inter Archidiaconum & Primicerium seu Cantorem excitata fuerit controversia super officium dirigendi chorum; teste Pignat. *tom. 4. conf. 27. à num. 1.* nonnunquam in favorem Cantoris rescriptit S. Congreg. Rituum, ut videre est apud eundem in *Cassanensi. s. Martii 1633.* ubi: Cantoris dignitatis in Cathedrali munus est, distribuere Lectiones, Antiphonas & prophetias, chorum regere & gubernare, ordinare tabellas & functiones ecclesiasticas per turnum ordine successivo; nec non dicere potest, quòd & quæ ducendæ dirigendæ processiones, &c. Quandoque è contrà in favorem Archidiaconi declarasse visa est eadem S. Congregatio, ut videre est apud Pignat. *loc. cit. num. 1. & seq.* ubi Archidiaconus opponens se dictæ Ecclesiæ Cantori exercenti ista munia, juxta præscriptum illud S. Congr. aliam attulit de 17. Sept. ejusdem anni in favorem sui emanatam declarationem, in qua statuitur primò, Capitulares de choro exire volentes ab Archidiacono primà dignitate, si præfens est, veniam petere debere. Secundò tabellam, in qua describi debent illi, per quos exercendæ sunt functiones ecclesiasticæ per turnum, ad Archidia-*

conum spectare, præscribere & ordinare: Cantoris autem munus esse chorum regere, juxta præscriptum in tabella. Tertio ad Archidiaconum spectare, pro inchoando divino officio & pro discessu à choro &c. dare signum. Quas tamen S. Congregationis declarationes hac ratione conciliare nititur Pignat. *loc. cit. n. 7.* Quòd præter functiones, quæ in prima illa S. Congreg. declaratione speciatim in favorem Primicerii sunt expressæ, aliæ supersint, de quibus favore Archidiaconi potuit S. Congr. intelligere; nempe nominare sacerdotes, qui debeant celebrare & canere Missam, item Diaconos & Subdiaconos, & alia facere, quæ spectant ad altare; non autem ad cantum & chorum, cujus directio nedum est reservata Cantori in prima declaratione, sed & in secunda, licet hæc emanarit instante Archidiacono. & hæc quidem, ut ait Pignat. *num. 8.* conformiter dispositioni juris communis in *c. prælati. d. 25.* in quo exprimuntur omnia munia Primicerii à munitis & officio Archidiaconi distincta juxta redorem primæ declarationis ante relatæ. Videtur nihilominus quòd ad hæc quoque deferendum consuetudini; præsertim immemoriali ecclesiarum particularium; constitutiones enim & consuetudines per diversa loca prævalent in officiis. Fagn. *in c. ad hac. de off. Archid. n. 13.* ex Innoc. & juxta *c. cum olim. de consuetud.* Quamvis Pignat. *loc. cit. num. 9.* asserat, ad confundenda hæc munia Cantoris & Archidiaconi non sufficere, quòd eorum prædecessores sic concordarint, si concordia hæc confirmata non fuerit autoritate pontificia; eò quòd juxta Trid. *sess. 6. c. 4. Extrav. Arbitraria de rebus Eccl. non alien. & c. veniens. de transact.* Transactio inter personas ecclesiasticas nisi sit confirmata à Papâ speciatim ex certa scientia cum causa cognitione, non teneat (intelligitur quòd ad ligandos successores) & concordia non confirmata ex certa scientia à Tridento fuerint sublata; licet subjungat idem Pignat. quòd in materia præminentiarum concordia coram Ordinario facta à prædecessoribus liget successores, etiam sine beneplacito Apostolico, indicasse Rotam apud Seraph. *decis. 36. & in Consentin. præcedentia. 6. Jun. 1618. coram Dunozerro.*

*Quest. 666. Quodnam sit officium Archidiaconi circa celebrationem Missarum solennium?*

**R**esp. primò: præter ea, quæ hac de re dicta sunt supra ad Archidiaconum spectare omnia, quæ ad divinorum celebrationem (inter quæ videtur præcipuum celebratio Missarum: pertinent, ait Pignat. *cit. conf. 27. n. 6.* citans Gl. & DD. communiter in *c. 2. de off. Archid.* Nihilominus Archipresbyterum debere providere cuncta, quæ in Sacerdotum ministerio sunt præstanda, dicitur *c. ministerium. de off. Archid.* juxta quæ Host. in *sum. de off. Archip. s. qua pertinent.* ait, Archipresbyterum debere providere ministerium presbyterorum Cardinalium, id est, ecclesiam Regentium, sic dictorum à cardine, quo ostium sustentatur, ut idem Host. cumque dicta decretalis ministerium aperte concedat Archipresbytero, ut provideat cuncta præstanda in ministerio Sacerdotum, exceptis istis, quæ sunt prohibita, quæ omnia sunt Ordinis Episcopalis; & exceptio firmet Regulam in casibus non exceptis, sequitur in omnibus, quæ ad Sacerdotum ministerium spectant, & non sunt Ordinis Episcopalis (inter quæ utique est quoque celebra-

celebratio Missarum) Archipresbyterum esse præordinatorem, hæcque eum per se præstare debere aut aliis committere. Fagn. *in c. ad hæc. num. 11. & 12. Quin & c. 1. de off. Archip.* expressè & speciatim attribuitur Archipresbytero, ut Missarum solennia celebret. Unde jam celebrationem Missarum solennium absente Episcopo non spectare de jure ad Archidiaconum, sed ad Archipresbyterum, fusè defendit Fagn. *loc. cit. à num. 13. per plures num. seq. ubi: non ob stare, quòd Host. loc. cit. postquam explicaret jus Archipresbyteri quòd ad divinorum celebrationem, subdat; illud spectare principaliter ad Archidiaconum; & secundariò ad Archipresbyterum sub Archidiacono; eò quòd Host. non asserat id convenire Archidiacono de jure, sed de consuetudine, ubi nimirum sic habent diversæ ecclesia. Uti etiam textus c. officium. de off. Archid. maximè favens Archidiacono, & pugnare visum cum c. Ministerium. de off. Archip. loquitur de consuetudine, quæ ubi non est, non competit Archidiacono jus ordinandi officium ecclesiasticum. pro quo Fagn. citat Jo. And. *in c. ad hæc. dicentem, omnia, quæ in citata decretali ad hæc. de jure spectare ad Archidiaconum; cetera verò omnia, quæ continentur in cit. c. officium & reliquo rit. de off. Archid. procedere de consuetudine, quam nisi probet Archidiaconus, debeat succumbere: adeòque jam jus celebrandi divina competere Archipresbytero de jure; Archidiacono verò tantum, ubi est consuetudo. Item, ut Fagn. num. 16. non ob stare, quòd ad Archidiaconum spectent omnia sub Episcopo; cum sit illius Vicarius in omnibus; & ad Archipresbyterum omne sub Archidiacono; adeò, ut post Episcopum Archidiaconus omnibus præsit; eò quòd id optimè sic intelligi possit, ut dicta quidem ministeria spectent quidem de jure ad Archipresbyterum, & non ad Archidiaconum; Archipresbyter tamen, etiam cum illa præstat, subfit Archidiacono; adeò ut ab eo visitari & corrigi possit, & si in eis perperam quid aut inordinatè gesserit, coerceri, uti id de jure spectat ad Archidiaconum. Item, ut habet num. 17. non ob stare, si ex eo nudum Archipresbyterum in hæc debere cedere Archidiacono, quòd Archidiaconus hic & nunc sit presbyter, adeòque jam Ordine par Archipresbytero, & eo major administratione, ne alioquin ob susceptum ab Archidiacono sacerdotium, is jam posset Archipresbytero præripere ministeria omnia ad Archipresbyterum de jure spectantia, subvertatur totus titulus de off. Archipresbyteri; ac ita si, quæ jura miro ordine constituentia hæc duas dignitates ad relevandum Episcopum, assignando cuique sua propria munia, nihilque magis abhorrentia, quam unum occupare officia plurium. c. singula. dist. 29. dependerent à solius Archidiaconi voluntate, hic tot curis implicitus vix par illis esse posset. E contra Archipresbyter omni jure sibi adempto ludibrio omnibus esset. Ad hæc, ut habet Fagn. num. 19. & 20. quemadmodum ratio, cur Archipresbyter præsit presbyteris, & presbyteratus illis officis, non est Ordo presbyteratus, utpote in quòd ei æquales sunt ceteri presbyteri; sed quia id specialiter ejus dignitati à jure annexum; ita multò minùs Sacerdotium, ad quod**

promotus est Archidiaconus ratio esse potest; cur ea, quæ spectant hac in parte ad Archipresbyterum, sibi sumere possit Archidiaconus; quin potius dicendum, eum ratione hujus Ordinis tanquam unum ex presbyteris Cardinalibus, de quibus *cit. c. ministerium*, quo ad celebrationem divinorum subesse Archipresbytero ut presbyterorum capiti. Denique, quòd facit pro hac sententia, Archidiaconus per accidens est presbyter, utpote cujus dignitati tantum annexus est Ordo diaconatus; Archipresbyter verò per se est presbyter, & ejus dignitati per se annexus Presbyteratus; Ordines enim sacri non annexuntur personis sed dignitatibus, ut patet ex Trident. *sess. 22. c. 4.* proinde ex officio incumbit Archipresbytero celebratio Missarum, & nequaquam ille Ordo Archidiacono accidentaliter attendendus in illo in præjudicium Archipresbyteri, cui is est naturalis; neque ex inde sequitur, quòd Archidiaconus sit par Ordine Archipresbytero quòd ad hoc, ut in celebratione Missarum sit ei præferendus, Fagn. *numer. 20.* Uti & hoc confirmatur ex eo, quòd Canonici habentes Canonicatus Diaconales, licet sint presbyteri, Missam solennem non celebrent, sed inserviant in officio Diaconi. Quin & in Capella pontificia Cardinales Diaconi, licet in presbyteros ordinati, & habeant Archiepiscopatus, tamen non celebrent, sed assistant celebranti in officio Diaconi, & sedent ultimipost Cardinales presbyteros. Fagn. *num. 21.*

2. Eidem sententiæ iisdemque principiis inheret Pignat. *Tom. 1. consult. 6.* ubi non tantum *num. 4.* ait, quòd ad Archidiaconum spectet munus celebrandi Missas solennes, quando Archipresbyter est impeditus (loquitur autem de Ecclesia, in qua de consuetudine Archipresbyteratus est prima dignitas sacerdotalis, & Archidiaconatus dignitas tertia Diaconalis) sed & *num. 10.* censet, functiones pontificales & Missas solennes celebrare spectare potius ad Primicerium, tamen si Primicerius in ea ecclesia non esset, nisi dignitas quarta sacerdotalis, innixus, ut ait, generali regulæ, quæ nimirum in hac materia potissimum attendenda est distinctio Ordinum juxta *c. statuimus. de major. & obed. & ibi DD.* passim. Adeòque cum Archidiaconatus sit dignitas Diaconalis, non potest nec debet exercere munia, quæ spectant ad dignitatem vel præbendam sacerdotalem; nec exinde, quòd Archidiaconus pro libitu suscipiat Presbyterium, possit exercere, quæ sunt destinata dignitatibus & præbendis sacerdotalibus; eò quòd qualitas superinducta non sit habenda in consideratione in ordine ad has functiones, in quibus attenditur dignitas, cui per se & ex statuto inest talis Ordo. Neque incongruum sit, unam eandemque personam ob varios respectus censeri diverso jure, & sic unum in uno casu esse majorem & digniorem alio, & in alio minùs dignum eodem. Pignat. *loc. cit. num. 12.* citans Decium *in c. sanè. de off. delegat. Tiraquel. de Nobilit. c. 10. num. 11. Menoch. conf. 902. num. 71. & seq.* Adeòque nec incongruum, minùs dignum, qualis est Archipresbyter, ratione administrationis respectu Archidiaconi, præferri in his functionibus magis digno juxta *c. Officium. de off. Archid. & Archip. Pignat. cit. nu. 12.* citans Nav. *Conf. 636.*

num. 1. Menoch. *conf.* 51. n. 56. &c. incongruum verò & non minus absurdum, Archidiaconum se ingerere in illis functionibus, quæ spectant ex instituto ad Ordinem sacerdotalem, quam Archipresbyterum vel Primicerium exercere ea, quæ propria sunt Ordini diaconali. Quia & ait Pigu. *loc. cit.* esse contra jus publicum consuetudinem illam, quæ dignitas diaconalis illa exercet, quæ sunt dignitatis sacerdotalis, pro ut citat Decium *conf.* 21. nu. 4. & *seq.* Abbas. *Conf.* 21. num. 1. & 5. præsertim cum sanctum sit non solum à jure communi, sed & statutario, ne hujusmodi consuetudo attendatur constituta dignitatum distinctione in Sacerdotales, Diaconales, Subdiaconales.

3. Verumtamen in contrarium est manifesta, & in hac materia singularis resolutio Rotæ in *Viterbiensi celebrationis Missarum* 11. Decemb. 1609. coram Card. Sacrato. Quam verbotenus recitatam vide apud Barbof. *de jur. eccles.* v. 24. num. 44. & est in impressis *decis.* 244. p. 3. recent. ubi resolvitur Archidiaconum, si Sacerdos est; in celebratione Missarum, Episcopo absente præferendum Archipresbytero, diciturque id ipsum beneficium auctoritate (nimirum Host. in *cap. 1. de off. Archip.* quem sequuntur ibi Jo. And. Archid. Butr. Item Bero. *Conf.* 22. num. 31. l. 1. Tusch. v. *Archid. concl.* 482. num. 15.) & ratione, nempe quia Archidiaconus simpliciter loquendo est dignior & eminentior Archipresbytero, ideoque illum tam intra, quam extra ecclesiam præcedere debet, ut Barbat. *Conf.* 5. l. 2. per tot. Conveniens verò sit majestati SS. Sacramenti & decentiæ ecclesiæ, ut per digniorem celebretur, nisi aliàs obstat defectus Ordinum. Diluuntur quoque, quæ in contrarium asseruntur, nempe quòd hoc munus specialiter demandatum Archipresbytero. *c. 1. de off. Archip.* non enim propterea prohibeatur Archidiacono, si ex aliis juris Regulis potest ad illum spectare; cum novum non sit in jure, idem officium competere pluribus, ordinativè tamen ita ut unus alteri præferatur, ut in terminis celebrationis Missarum Bero. *loc. cit.* n. 23. Item alterum, quòd celebratio Missarum sit ex iis, quæ spectant ad Ordines, in iis verò Archipresbyter sit major Archidiacono, & Sacerdotium per se sit annexum Presbyteratu. Præterquam enim dum Archidiaconus est Sacerdos, eo major est Ordine Archipresbytero, Ordo sacerdotalis non inest dignitati, sed personæ, in cuius anima imprimitur Character, & licet una dignitas requirat personam majoris Ordinis quam altera, non tamen ideo dici possit propriè, quòd una dignitas sit Ordine sacro major altera; adeoque jam parum referat, quòd qualitas Sacerdotis sit accidentalis Archidiaconatui; eò quòd si considerentur solæ dignitates, nullo modo eis inest Ordo sacer; si autem attendantur personæ, utrique inest accidentaliter, unde jam in hoc sunt pares, illa debet præferri, quæ est ceteris est dignior. Ad quam decisionem Rotæ non aliud respondet Fagnanus *loc. cit.* num. 21. quàm: certè obstant jura & fundamenta superioris ponderata. Huic quoque sententiæ & decisionem Rotæ inhæret Lotter. *L. 1. g. 16. à n. 144.* ubi: in divinis Archidiacono videtur præferri Archipresbyter. Quod tamen provenit ex mera contingentia; quia Archidiaconus non sit presbyter; si enim initiatus sit sacro Presbyte-

ratu Ordine, & velit ipse celebrare, nihil est, quin etiam in divinis, ipsaque Missæ celebratione is præferri debeat, ut docuit Host. Bero &c. & probavit Rora in *Viterbiensi*. Licet, ut addit Lotter. *nu. 116. & seq.* in hac re semper prævaleat consuetudo, ut Host. *loc. cit.* Ruin. *conf.* 156. num. 4. l. 4. Seraph. *decis.* 716. num. 1. quantumcunque repugnet juri communi, ut idem Seraph. *decis.* 335. num. 3. & *decis.* 964. num. 1. modò non ita repugnet, ut sonet in meram corruptelam, ut Abb. *conf.* 155. num. 11. l. 4.

4. In specie verò ad funera Magnatum impedito Episcopo, vel etiam Sede vacante, Missam solennem celebrare spectare ad Archidiaconum tanquam primam dignitatem, & eo impedito ad secundam dignitatem, & sic gradatim ad alias dignitates; eò quòd dignitates illæ præferantur omnibus aliis, etiam Vicario Capitulari in his, quæ spectant ad exercitium Ordinis, tradit Pignat. *Tom. 4. conf.* 183. num. 9.

*Quæstio 667. Quòdnam sit Officium Archidiaconi in assistendo & ministrando Episcopo.*

RESP. ad officium Archidiaconi spectat, Episcopo ministrare, ut censuit S. Congreg. Rituum in *una Pisauriens.* 10. Jun. 1600. Barbof. *jur. eccles.* L. 1. c. 24. num. 18. & Episcopo solenniter celebrato, S. Evangelium, si voluerit, legere. Barbof. *ibid.* Sic in ipsa Ordinatione, & in consecratione chrysmatis & aliis similibus ministrare debet. Barbof. *loc. cit.* num. 22. in fine, citans *c. Acolytus. c. Ostiarius. dist. 23.* Item Episcopo solenniter celebranti, vel Missam solennem & Vesperas audienti à dexteris assistere debet. Barbof. *loc. cit.* num. 23. citans Castald. in *pr. cerem.* l. 1. sect. 8. c. 7. num. 3. Sic debere illum exercere officium presbyteri assistentis cum pluviali Episcopo solenniter celebranti juxta plures S. Cong. Rituum responsiones, ait Pignat. *Tom. 4. conf.* 183. num. 7. Barbof. *loc. cit.* num. 50. ubi etiam, quòd debeat Episcopo candelam & palmam benedictam ministrare, si sit in sacerdotali Ordine, ut Cong. Rituum in *Reatina.* 10. Jan. 1609. & ex quo Archidiaconus debet exercere officium presbyteri assistentis, etiam debere illum assistere Episcopo prædicanti, *ceremoniale.* L. 2. c. 8. disponente de Missa solenni Episcopo celebrante, quòd Episcopo prædicante ad ejus dexteram sedere debeat presbyter ille assistens, & sic ille idem assistens celebrationi Missæ. Pignat. *loc. cit.* num. 10. Verùm quòd ad assistentiam illam, quæ in officio presbyteri assistit Episcopo solenniter celebranti supponunt AA. Archidiaconatum esse primam dignitatem; & ubi talis non est, non competere id Archidiacono, sed primæ dignitati. Sic enim expressè Barbof. *cit. num.* 50. Archidiaconus, si sit prima dignitas, debet exercere officium presbyteri assistentis &c. Pignat. *cit. n.* 7. Archidiaconus prima dignitas, debet exercere officium presbyteri assistentis Episcopo pontificaliter celebranti; & illa assistentia semper facienda est à prima dignitate, quocumque nomine nuncupetur. Unde absente aut impedito Archidiacono, ea procul dubio pertinet gradatim ad alias dignitates, & demum ad Canonicos, ut S. Cong.



S. Congr. Rituum apud Barbof. *collectan.* 57. num. 20. & *collect.* 253. num. 6. & 14. Porro Archidiaconum recusantem illam assistentiam, cogendum poenis & censuris habet S. Cong. in una *Brixienf.* 28. *Maji* 1616. apud Barbof. *cit.* num. 50. Dum verò est in assistentia Episcopi, intelligitur esse præsens in choro tam in Cathedrali quàm in alia. Barbof. *ibidem* juxta S. Cong. in *Camerienf.* 15. *Marci* 1608. Denique Archidiaconum, qui sustinet baculum Episcopi solenniter celebrantis, thurificandum immediatè post Diaconos assistentes, et si ipse sit primus Diaconus, censuit S. Cong. Rituum in *Bracharenf.* 28. *April.* 1607. & 29. *Jan.* 1608. teste Barb. *loc. cit.* num. 52.

*Questio 668. Quod sit Officium Archidiaconi circa custodiendas res sacras?*

**R** Esp. primò in genere, Archidiacono rerum ecclesiasticarum custodiam præcipuè commissam esse; ideòque, si quid per culpam vel fraudem cujuscumque perierit, ab eo repetendum ait Laym. *ad e. ea qua. de off. Archid.* ubi expressè dicitur: *Scire à te volumus, quòd à te districte quaesituri sumus, quia vel propria ecclesia, vel ea qua de diversis ecclesiis cimelia sunt collecta, non sub omni sollicitudine & fide servantur: quòd si quid ex iis vel negligentia, vel cujuscumque fraude depertit, tu hoc reatu astringeris, qui per Archidiaconatus ordinem custodia ejusdem ecclesia arctius deputaris &c.* circa quæ illud notat Laym. *loc. cit.* supremum rerum ecclesiæ custodem teneri non tantum ex culpa propria, lata aut levi; sed etiam si ex culpa aut dolo inferiorum. v. g. sacrilæ aliquid perierit: id verò intelligendum, si ipse superior negligentia argui possit, quòd inferioribus non attendere; quamvis prius obligetur inferior, qui perdidit aut destruxit, & in defectum illius superior, cui ex officio incumberebat impedire. Citat seipsum pro hoc *Theol. mor. tract.* 2. c. 6. num. 2.

2. Resp. secundò in specie pertinebat ad illum, pecuniam ecclesiæ causâ pietatis donatam accipere, & Episcopo deferre Azor. *Inst. mor.* l. 3. c. 14. q. 2. Item pertinet ad eundem vasa divinis ecclesiæ usibus dicata sedulo custodire. Azor. *loc. cit.* Barbof. *Jur. eccl.* l. 3. c. 24. n. 24. Custodiam quoque Eucharistiæ spectare ad Archidiaconum, & non ad Archipresbyterum satis indicat Fagn. *in c. ad hæc. de off. Archid.* num. 21. in fine. ubi ex *Deo conf.* 420. num. 4. dicit, Eucharistiæ custodiam separatam esse ab iis, quæ per Canones mandatur Archipresbytero.

*Questio 669. An, & quid Officii sit Archidiacono circa convocationem Capituli?*

**R** Espondet Fagnanus *ad cap. ut Abbates. de atat. & qual.* num. 29. esse Archidiaconum caput Capituli. pro quo citat Butr. *in c. dilecti. de major. & obed.* num. 2. & hinc ad illum tanquam majorem spectare, convocare Capitulum. pro quo citat Hoff. *in c. 1. de major. & obed.* num. 2. Jo-And. num. 5. Bellam. num. 4. Butr. num. 10. Quin & ait. nu. 28. Quòd si Archidiaconus renueret convocare Capitulum, cogi possit ad hoc ab Ordinario. Verum rectè subjungit ex Abb. *in c. auditio. de elect.* notab. 3. de consuetudine hoc jus convocandi Capitulum spectare ad Decanum, & sic passim

in Ecclesiis Cathedralibus Germaniæ videmus fieri.

*Questio 670. Qua ætas requiratur in Archidiacono?*

**R** Esp. dum Archidiaconatus annexum habet curam animarum, requiri 24. annos ætatis completos, ait Laym. *in c. indecorum. de atat. & qual.* & citat *c. cum in cunctis. de elect. §. inferiora.* & *Trid. sess.* 24. c. 12. Requirit ad illum ætatem 25. annorum ait Barbof. *de jur. eccl.* c. 24. n. 10. Tondut. *qq. benef. p. 2. c. 3. §. 11. num.* 18. Neque per hoc disconveniunt hi AA. cum posteriores loquantur de 25. annis non completis, sed tractatis, seu de 25. annis inchoativè, uti & ipse Laym. *loc. cit.* num. 1. cum communi ait ad beneficium curatum qualecunque infra Episcopatum requiritur ætas 25. annorum cæptorum. Plus enim ad curata non requiritur incrementum, quàm ut quis annum 25. attigerit, & incepisse annum 25. est illum attigisse. Porro cum procedat id ipsum in omni beneficio curato, etiam minùs strictè tali, seu habente solum jurisdictionem spiritualem fori externi Barbof. *ad cit. loc. Trid.* numer. 2. Lotter. *L. 2. q. 49. num.* 24. ego *for. benef. p. 1. q. 117. num.* 2. conveniet utique Archidiaconatui, dum is curam jurisdictionalem seu fori externi habet. Si verò est solum dignitas sine cura animarum, etiam jurisdictionali, more aliarum dignitatum non requirit, nisi annos 22. completos. Laym. Barbof. Tond. *loc. cit.* juxta *Trid. loc. cit.*

*Questio 671. An & qualem S. Ordinem annexum habeat Archidiaconatus?*

**R** Esp. Archidiaconatus in propria institutione requirit Sacrum Ordinem. Laym. *in c. cum in cunctis. de elect. §. inferiora.* num. 2. & quidem requirit necessario Diaconatum, sive qui Archidiaconatum obtinet, de jure ordinari debet Diaconus. Laym. *in c. ut Abbates. de atat. & qual.* Fagn. *in idem c. numer.* 12. Pignat. *Tom. 1. conf.* 6. num. 5. Non est tamen de sui natura seu de jure sacerdotalis Pignat. *loc. cit.* Fagn. *in c. ad hæc. de off. Archid.* num. 20. cum communi. In ecclesiis tamen, ubi est prima dignitas, requiritur Ordinem Presbyteratus Fagn. *in c. ut Abbates. numer.* 13. ubi: quia in plerisque ecclesiis hæc dignitas est prima post pontificalem, pro ut esse de jure affirmat Bellam. *in c. 1. de off. Archid. in princip.* & ideo illius collatio per regulas est Sedi Apostolicæ reservata, in literis collationis ex stylo apponi consuevit clausula: ut provixus teneatur infra annum in presbyterum ordinari, alioquin Archidiaconatus eo ipso vacare censeatur.

*Questio 672. An, & quo gradu insigniri debeat Archidiaconus?*

**R** Esp. Archidiaconus debet esse Magister seu Doctor, aut Licentiatu in Theologia, vel in jure Canonico. Tondut. *qq. benef. p. 2. c. 3. §. 11. numer.* 16. Fagn. *in c. licet. de poenis.* num. 2. Pignat. *Tom. 9. conf.* 114. nu. 42. Gonz. *ad reg. 8. gl. 4. num.* 68. (idem dicens magis præcisè disponi quòd ad Scholasteriam) Garc. *de benef. l. 7. c. 7. num.* 26. Barbof. *Jur. eccl.* l. 1. c. 24. num. 5. citans

quamplures alios juxta expressum textum Trid. sess. 24. c. 12. ubi: Archidiaconi, etiam qui oculi disuntur Episcopi, sint in omnibus ecclesiis, ubi fieri poterit, Magistri in Theologia, aut Licentiatum in Jure Canonico. Proinde jam non sufficit Doctoratus vel Licentiatum in Jure civili vel Medicina, Garc. loc. cit. num. 37. ex Navar. in Manual. c. 25. num. 135. Unde jam etiam, ut Barbof. loc. cit. stylus curia inharendo isti Decreto Concilii exigit in promovendo ad Archidiaconatum gradum Magisterii in Theologia, vel saltem in Jure Canonico; ita ut, dum porrigitur supplicia pro Archidiaconatu hujusmodi obtinendo, ea aliter non signatur, quam si positivè narratum sit, Oratorem esse Magistrum in Theologia aut Doctorem in Jure Canonico vel Licentiatum: vel si talis non sit, non aliter referatur supplicationi, quam sub hac clausula: Quòd dictus Orator infra annum proximum Magisterium in Theologia seu Doctoratus aut Licentiatum in Decretis gradum pravo examine in aliqua approbata Universitate studii generalis, ac alias servatis servandis suscipere omnino teneatur; alioqui præsens gratia nulla sit, ipse Archidiaconatus vacet eo ipso. Unde etiam patet, tales debere esse promotos in Gymnasio publico, Garc. loc. cit. num. 40. ex Zecho de rep. eccles. c. 24. de Canonico. num. 3. sive, ut verba dicta clausulae habent; in Universitate approbata studii generalis, ita ut alias gradus illis non suffragetur ex Bulla Pii V. Barbof. loc. cit. num. 7. citans Massob. in pr. habend. Concurf. r equistio 10. dub. 6. num. 6. Novar. in singul. Canonic. concl. 41. num. 4. Squillante &c. Adeoque nec Doctoratus ex privilegio ad hujusmodi dignitatem pro-

moveri valeat, Barbof. loc. cit. num. 7. citans Novar. in qq. forens. q. 143. concl. unic. Menochium de arbit. casu. 425. num. 42. &c.

2. Extenditur hoc ipsum Decretum Tridentini non solum ad Archidiaconum majorem, sed ad omnes, ubi fortè plures sunt in ecclesia hac dignitate cum jurisdictione fulgentes, Pigu Fagn. loc. cit. eò quòd Concilium loquatur indefinite. Quamvis tamen uterque addat, propter verba illa Concilii: ubi fieri poterit: dum agitur de optione, quæ competit tantum Canonicis antiquioribus, & non est sublata per Tridentinum, si inter omnes Canonicos adsit aliquis Doctor, illi dandum esse Archidiaconatum vacantem, & non antiquiori; si autem nullus adsit Doctor, admittendum esse antiquiorem Canonicum licet non Doctorem.

3. E contra non extenditur ad illos Archidiaconos, qui omni prorsus curâ animarum & jurisdictione careant. Pignat. loc. cit. num. 42. in fine. Garc. loc. cit. num. 39. recitans num. 41. quatuor pro hoc expressas S. Cong. Concilii declarationes. Barbof. loc. cit. num. 6. citans Piassec. in pr. Episc. p. 2. c. 5. num. 20. & plures alios. Porro si ex consuetudine ecclesie alicujus potestas & jurisdictione alias de jure competens Archidiacono competeret Archipresbytero, deberet esse Doctor videlicet Decreti Trident. Garc. loc. cit. num. 42. ex Menoch. de arbit. casu 425. numer. 42.

Barbof. loc. cit. num. 7. in fine citans

Riccium part. 4. decis. 248.

FINIS.



ERRA-